كوكتەم تاسقىنى جوڭكلىپ، جاڭا جورىق باستالدى

(باسى 1 ـ بەتتە)

"داموڭ جانە حاۋىپسىزدىك سىندى وسى ەكى ئىرى ئىستى ويداعداي يگەرۋ كەرەك"، "جوعارى ساپالى داموڭ سىندى وسى ماڭداي الدى مىندەتتى بار كۇشپەن ىلگەرىلەتۋ كەرەك"، "شينجياڭنىڭ جاڭا جورىقتا قاتاردان قالۋىنا، قوسىننان قالۋدىنا بولمايدى"... تالاي رەتكى ىسكەرىلەي جوسپارلاۋ، جان ـ جاقتى ورنالاستىرۋلار بارىسىندا بۇكىل شينجياڭدا جوعارىدان تومەنگە دەيىن زەيىن ـ زەردەنى، كۇش ـ قۋاتتى شوعىرلاندىرا داموڭا ۇمتىلۋ ورتاق تانىمى ونان ارى كۇشەيىپ، وي جەلىسى اناعۇرلىم ايقىندالىپ، بەتالىس اناعۇرلىم دالمە ـ ئدال بولدى.

اۆتونومياليى رايوندىق پارتكوم ئىبىر قىدىرۋ قىزمەتتەردى جاسامپازدىقپەن ورىستەتپ، جوعارى ساپالى داموڭدىڭ ئتۇيىندى مىندەتتەرىن كوزدەپ، ۇزدىكسىز كۇش سالدى. بۇكىل رايونىڭ جەر ـ جەرى بار قايراتىن جۇمىساپ، كۇش ـ قۋاتتى تاسقىنداتىپ، ئتۇيىندى مىندەتتەردى جۇيەلى جوسپارلاپ ىلگەرىلەتتى. قار ـ مۇز ەرىپ جاتقان ماۋسىمدا تيانشان الابىندا كوكتەم لەبى ەسىپ، داموڭ ورلەۋى قالا مەن اۋلدى شارپىدى.

قۋاتتى داموڭ قوزعالتقىشى بولعان "8 ئىرى كاسىپ سالاسى شوعىرىن" تۇلعالاۋ ـــ شينجياڭنىڭ وسىزامانداناعان كاسىپ سالاسى جۇيەسىنىڭ وزەكتى تىرەگى، ەكونوميكانىڭ جوعارى ساپالى داموڭنىڭ ماڭىزدى سۇيەنشى. بيىل جىل باسىنان بەرى شينجياڭ مۇناي ـ تابيعي گاز، كومىر، كەن ونەركاسىپ، استىق، ماقتا، جەمىس ـ جيدەك، كوكونىس سياقتى ئتۇيىندى بايلىقتار مەن كاسىپ سالالارىن ارقاۋ ەتىپ، سەرپىندى ارتتىرىپ، داموڭدى ىلگەرىلەتتى.

اۆتونومياليى رايوندىق پارتكومنىڭ نەگىزگى باسشىلارى مۇناي ـ تابيعي گاز، كومىر، كەن ونەركەرى سياقتى كاسىپ سالالارىنىڭ داموڭنا تالاي رەت ىسكەردىلەي تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزدى، اۆتونومياليى رايون جۇڭگو مۇنايىمەن سەلەستىك مەحانيزمىن ورناتىپ، مۇناي ـ تابيعي گاز زاپاسىن جەدەل ارتتىرىپ، ئونىم مولشەرىن جەدەل جوعارىلاتۋدى ىلگەرىلەتىپ، ماڭىزدى كەن بايلىقتارىن اشۋ، پايدالانۋ دەڭگەيىن جوعارىلاتتى.

كاسىپورىن جوعارى ساپالى داموڭدى ىلگەرىلەتەتىن وزەكتى كۇش. اۆتونومياليى رايون كاسىپورىنشىلار اڭگىمە ئماجلىسىن اشىپ، شينجياڭدا تۇراتىن ورتالىق كاسىپورىندارىنىڭ، اۆتونومياليى رايونعا قاراستى مەملەكەت مەنشىگىندەگى كاسىپورىندارىدىڭ جانە اۆتونومياليى رايوندىق ماڭىزدى جالپىلىق كاسىپورىندارىدىڭ، شەتەل قارجىلاندىرعان كاسىپورىندارىدىڭ 100دەن استام ۋاكىلىمەن داموڭ ئىرى جوسپارىن بىرگە اقىلداسىپ، كاسىپورىندارىدىڭ داموڭدا ئدوپ كەلگەن ماسەلەلەرىن شەشىپ، كاسىپورىندارىدىڭ شينجياڭنىڭ داموڭنا ات سالسۇنا، قولداۋ كورسەتۋىنە دەم بەردى.

قۋاتتى داموڭ قوزعاۋشى كۇشىن ۇسىتەدى ـــ شينجياڭ سىرتقا ەسىك اشۋ تەبىنىن ۇزدىكسىز ارتتىرىپ، شىتە ەل شىنىندەگى ئبىر تۇتاس ئىرى بازارمەن بەلسەنە توعىسىپ، ەكى بازاردان، ەكى ئتۇرلى بايلىقتان اناعۇرلىم ويداعداي پايدالانىپ، جبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى وزەكتى رايونى قۇرىلىسىن جەدەلدەتۋگە كۇش سالدى.

ئۇرتىس بىرنەشە ايدان بەرى ورتا ازياداعى كوپ ەلدىڭ جۇڭگودا تۇراتىن باس ەلشىلەرى شينجياڭدا ەكسكۇرسيا ـ سايارىدا بولىپ، اۆتونومياليى رايونەمەن كەزەكتەگى شەكارا وتكەلدەرىندە كەدەننەن ئوتۋ، ەكونوميكا ـ ساۋدا بارىس ـ كەلىسى سياقتى جاقتاردىڭ كورنەكتى ماسەلەلەر جونىندە ىسكەرىلەي كەڭەسپ، ولاردى شەشىپ، شينجياڭنىڭ ەسىك اشۋ سەرپىنىن كورنەكتى ارتتىردى. ئبىرىنشى ماۋسىمدا شينجياڭنىڭ زور مولشەردە ارتقان سىرتقى ساۋدا ساندى مالىمەتى اۆتونومياليى رايوننىڭ ەسىك اشۋدى جەبەۋدەگى قۇلشىنىسىنا ەڭ جاندى تۇسىنىكتەمە بەردى.

3 ـ ايدىڭ سوڭىندا جۇڭگو شينجياڭ دوستىق اۋىس ـ كۇيىس ساپارلاۋ ۇيىرمەسى ورتا ازياداعى 3 ەلدە تاريحي سىياتتى ساپارىدا بولدى، جوعارى جىكتەگىلەردىڭ كەزدەسۋى سەلبەستىك نيەتىن تەرەڭدەتتى، ەكونوميكا ـ ساۋدا قىمىلدارى سەلبەستىك ئورىسىن اشتى، جۇڭگو شينجياڭ ـ ەۋروپا (ورتا ازيا) كەزەكشى پويىزىنىڭ سانى، جۇك مولشەرى بىردەي ارتتى.

ادامدار ساپاردان يگىلىكتەنىپ، زاتتار ىركىلىسسىز اينالىمعا ئتۇستى. ئبىرىنشى شەپتەگى كاسىپورىندار وسىنداي "قىزۇ ورلەۋدى" ەڭ جاقسى سەزىنەدى.

"ئبىرىنشى ماۋسىمدا كاسىپورىننىڭ ساۋدا سوماسى 200 ميلليون دولارداي استى"، ـ دەدى قورعاس جين ـ ي حالقارالىق ساۋدا (توبى) شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ القا باستىعى يۇي چىڭجۇڭ، ـ بيىل سەرىكتەستىگىمىزدىڭ ورتاشا ەسەپپەن كۇننىنە ەكسپورت ەتەتىن جەمىس ـ جيدەك، كوكونىس، كۇندەلىكتى تۇتىنىڭ بۇيىمدارى 1000 تونناداى اسپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 30% كوبەيدى.

كورمە ـ ئماجلىس ـــ ەكونوميكانى باعامدايتىن تەرەزە.

3 ـ ايدىڭ 20 ـ كۇنى ئۇرىمجى "15 ـ ناۋرىز" حالقارالىق اۆتوكولىك كورمەسى ياقتاپ، قۇانارلىق تابىسقا قول جەتكىزدى، جيىنى 16 مىڭ 256 اۆتوكولىك ساتىلىپ، ساتىلۋ سوماسى 2 ميلليارد 462 ميلليون 300 مىڭ يۇان بولىپ، ادامدار اعىنى 350 مىڭ ادامعا (رەت) جەتتى.

4 ـ ايدىڭ 10 ـ كۇنى حايكوۋ، 3 ـ كەزەكتى جۇڭگو حالقارالىق تۇتىنىڭ بۇيىمدار كورمەسى ۇاعىندا اشىلدى. شينجياڭ ساۋدا ۇيىرمەسى 160 شارشى مەترلىك كورمە اۋماعىن ورنالاستىرىپ، 22 كاسىپورىندى ۇيىمداستىرىپ، دۇنيە جۇزىنە شينجياڭنىڭ ايگىلى، ساپالى، ەرەكشە، جاڭا تۇتىنىڭ بۇيىمدارىن شوعىرلى كورسەتىپ ايگىلەدى. كورمە كەزىندە شينجياڭ ساۋدا ۇيىرمەسى ئبىر ميلليارد 177 ميلليون يۇاندىق ساۋدانى كەلىسىپ، الدىڭعى ەكى كەزەكتەگى ساۋدا سوماسىنان اسىپ ئتۇستى.

(جالعاسى 4 ـ بەتتە)

نىڭ جبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى بويىندىعى ەلدەرمەن ناقتى سەلبەستىگى تىڭ ساتىعا كوتەرىلدى.

وڭىرلىك دەستەستىكتە بىرلەسە قيمىلداپ، داموڭدىڭ تىڭ پاراعىن بىرگە اشتى. اۆتونومياليى رايوننىڭ پارتيا، ۇكىمەت ۋاكىلدەر ۇيىرمەسى ىلگەرىندى ـ كەيىندى گانسۋ، نيڭشيا سياقتى توڭىرەكتەگى ولكە، رايوندارداى ۇيرەنۋدە، تەكسەرۋدە بولىپ، مەملەكەتتىڭ داموڭ كەلەلى جاعدايىنا قىزمەت وتەۋدى ارقاۋ ەتىپ، باسىمدىقتارى ارقىلى ئبىرىن ـ ئبىرى توقتاۋدى كۇشەيتىپ، كاسىپ سالاسى سەلبەستىگىن تەرەڭدەتىپ، "ئبىر بەلدەۋ، ئبىر جولدى" بىرگە قۇرۋ بارىسىندا اناعۇرلىم زور داموڭدى جۇزەگە اسىردى.

ىسكە، سىرتقا ەسىك اشۋدى ۇزدىكسىز كەڭەيتۋدىڭ ەكپىندى قادامىندا شينجياڭنىڭ ازيا ـ ەۋروپا التىن ارناسى مەن باتىسقا ەسىك اشۋداعى الدىڭعى شەپ قۇرىلىسى اناعۇرلىم تەبىندى بولدى.

نەگىزدىك تىرەكتى بەكەمدەدى، الۋەتتەندىرۋ ـــ سۋ شينجياڭنىڭ ەكونوميكالىق، قوعامدىق داموڭنىڭ جان تامىرى، شينجياڭنىڭ داموڭ كەلەلى جاعدايىنا، ئار ۇلت بۇقاراسىنىڭ حالىق تۇرمىسىنىڭ قۇت ـ ىرىسىنا سايادى. شينجياڭ سۋ بايلىعىن جوعارى ونىمدىلىكپەن جايعاستىرۋدى جانە ۇيلەسىمدى پايدالانۋدى ماڭىزدىسى ەتپ، زور كۇشپەن ىلگەرىلەتتى.

بىلتىردان بەرى اۆتونومياليى رايون سۋ بايلىعىن توڭىرەكتەي وتىرىپ بۇرىن بولماعان زەرتتەۋ جوباسىن جاساعاندىقتان، شينجياڭنىڭ سۋ بايلىعىن جايعاستىرۋدا جانە ودان پايدالانۋدا بۇرىن بولماعان تەرەڭ وزگەرىستەر جاريققا شقتى.

بيىل اۆتونومياليى رايوندىق پارتكوم سۋ بايلىعىن باسقارۋ كوميتەتىن، ماماندار كوميتەتىن قۇرىپ، بايلىق كۇشىن ىسكەرىلەي ئبىر تۇتاس جوسپارلاپ، ئار جاقتىڭ اقىل ـ پاراساتىن شوعىرلاندىرىپ، شينجياڭنىڭ سۋ ۇنەمدەۋ، سۋ ساقتاۋ، سۋ جەتكىزۋ جۇمىستارىن ويداعدايى ىستەۋ جونىندە ارناۋلى تاقىرىپتا زەرتتەۋ جۇرگىزدى. شينجياڭنىڭ سۋ ىلمي، جوعارى ونىمدىلىگى پايدالانىلۋدا، اۋىل شارۋاشىلىعىندا سۋارۋعا تيىستىلەرى مۇمكىندىگىنشە سۋارىلىپ، ئتۇسىمدى ارتتىرۋعا كەپىلدىك ەتىلىپ، ونەركاسىپ اينالىمى ئونىمدى قامتاماسىز ەتىلىپ، ەكولوگياداۋدان پايدالانۋ ۇزدىكسىز ساپالىلانىپ، سۋدىڭ ەكونوميكالىق، قوعامدىق داموڭداعى تىرەكتىك رولى كورنەكتى كۇشەيدى.

ۇدەرە العا تارتىپ، تيتتەي دە ايالداماداى. 3 ـ ايدىڭ ايىاق شەننىندە اۆتونومياليى رايوندىق پارتكوم شينجياڭنىڭ جوعارى ساپالى داموڭ جونىندە اناعۇرلىم جۇيەلى، اناعۇرلىم دالمە ـ ئدال ورنالاستىرۋ جاسادى. ئۇرىمجى ـ قاراماياى ـ سانجى، وڭتۇستىك شينجياڭ، شىعىس شينجياڭ، سولتۇستىك شينجياڭ سىندى 4 اۋماق جەكە ـ جەكە جوعارى ساپالى داموڭ جۇمىس باسى ئماجلىسىن اشتى، ئارقايسى ايماق، وبلىس، قالالار مەن بيڭتۇاندىعى شى، قالالار ماسەلەلەردى تىلگە تيەك ەتىپ، تالاپ ـ تىلەكتەرىن ايتتى، اۆتونومياليى رايون باسشىلارى مەن قاتىستى تاراۋلار قيىن ماسەلەلەردى شەشىپ، ۇسىنىستاردى ورتاعا قويىپ، قازىرگى جوعارى ساپالى داموڭعا تۇساۋ بولىپ وتىرعان كىلتەڭ ماسەلەلەردى شەشۋدى بىرگە ىلگەرىلەتتى، شينجياڭ ەكونوميكاسىنىڭ داموڭى جاڭا كەزەڭگە ئوتتى.

بار كۇشىن سالىپ، تيانشان الابىندا ەكپىندەي ىلگەرىلەۋ كۇيىن اسقاقتاتتى

4 ـ ايداعى تيانشان قويناۋىندا ماشينانىڭ گۇرىلدەگەن داۋىسى كوتەرىلدى. G0711 جەلىسى ئۇرىمجى ـ لوپنۇر جوعارى جىلدامدىقتى تاس جولىنىڭ قۇرىلىس جۇمىس باسىندا قايناعان اسفالت ارالاسپا ماتەريالدار سۋعا ئتوزىمدى قاباتتا بىركەلكى جايىمالانىپ جاتتى. كوكتەمگى كوك جايقىندا 319.719 كيلومەتر كەلەتىن يرەلەڭدەگەن وسى "الپ ايداعار" بىرتە ـ بىرتە قارا ساۋت جامىلىپ بارادى.

جىل باسىنان بەرى نىسانعا ۇمتىلۋ بۇكىل رايوندا جوعارىدان تومەنگە دەيىن ەكونوميكانى گۇلدەندىرۋدەگى، داموڭدى يگەرۋدەگى، بولاشاقتا تالپىنۋداعى "شەشۋشى شاراعا" اينالدى.

گانچۋانپۋ 750 كيلوۋولتتىق ەلەكتر جەتكىزۋ، كەرنەۋ وزگەرتۋ ينجەنەرياسى قۇرىلىس باستادى، جۇڭگو حۋادياى سولتۇستىك شينجياڭداعى ۇزىمجى ئبىر ميلليون كيلوۋاتتىق جەل، جارىق ەلەكترى بازاسى نىسانىنىڭ تۇڭعىش توپتا 162.1 مەگاۋاتتىق جەل گەنەراتورى جەلگە قوسىلىپ ەلەكتر تاراتتى، قۇمىل ـ چۇڭچيك ±800kV اسقىن جوعارى كەرنەۋلى تۇراقتى تىك توك جەتكىزۋ ينجەنەرياسىنىڭ شينجياڭ بولگىندە جەلى بويىندىعى 5 ولكە (اۆتونومياليى رايون، قالا) اراسىندا تەكسەرىپ بەكىتۋدەن بۇرىن الدىن الا راسىمىت ئبىترۋ قىزمەتى الدىمەن ورنالدى...

ساناق ساندى مالىمەتىندە كورسەتىلۋىنشە، ئبىرىنشى ماۋسىمدا بۇكىل رايوندىق يوندىعى تۇراقتى مۇلىككە قوسىلعان قارجى جالپى سوماسى (شارۋا وتباسىلارىن قامتىمايدى) سايكەس مەزگىلدەگىدەن 18.6% ارتىپ، ارتۋ جىلدامدىعى 1 ـ، 2 ـ ايداعىدان 7.9 پايىز جوعارىلاعان، بۇكىل ەلدىڭ ارتۋ قارقىنىنان 13.5 پايىز جوعارى بولىپ، بۇكىل ەل بويىنشا 5 ـ ورىندى يەلەگەن.

"ئبىرىنشى ماۋسىمدا قوسىلعان قارجى ئبىرشاما تەز ارتتى، مۇنى شينجياڭ ەكونوميكاسىنىڭ جارقىن ئتۇيىنى دەۋگە بولادى"، ـ دەدى اۆتونومياليى رايوندىق ساناق مەكەمەسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ ورىنباسار شۇجيى، مەكەمە باستىعى شۇي جيانحۇي.

قارجى قوسۋ ەكونوميكانىڭ داموڭن جەبەيتىن "ئۇش تەگەرشىكتىڭ" ئبىرى رەتىندە، شينجياڭ ەكونوميكاسى جونىندەگى توتەنشە ماڭىزدى تىرەكتىك رول اتقارادى، نىسان قۇرىلىسى ئونىمدى قارجى قوسۋدى جەبەيتىن نەگىزگى كۇش.

"2023 ـ جىلى ئبىز كەلەلى نىساندارىدىڭ شكى سۇرانىستى كەڭەيتۋ، قارجى قوسۋدى جەبەۋ، ارتۋدى ورنىقتىرۋداعى 'ورنىقتىرعىشتىق' رولىن ۇزدىكسىز ساۋلەلەندىرەمىز"، ـ دەدى اۆتونومياليى رايوندىق داموڭ جانە رەفورما كوميتەتى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ شۇجيى ۋاڭ كۇيران.

1 ـ ايدىڭ 28 ـ كۇنى قويان جىلىعى كوكتەم مەرەكەسىنەن كەيىنگى العاشقى قىزمەت كۇننىندە اۆتونومياليى رايوندىق داموڭ جانە رەفورما كوميتەتى نازاردى 2023 ـ جىلعى اۆتونومياليى رايوننىڭ تۇراقتى مۇلىككە قارجى قوسۋ جانە كەلەلى نىسان قۇرىلىسى مىندەتتەرىنە شوعىرلاندىرىپ، ئبىرىنشى ماۋسىمداعى ئتۇيىندى قىزمەتتەردى ورنالاستىرىپ، كۇرەس ۇلگىسىن جاپپاي باستاپ، كۇش ـ قايراتتى توپتاپ باستامانىڭ "ئبىرىنشى تاياقشاسىن" ويداعداي الپ ئجۇردى.

نازاردى ئتۇيىندى ايماق، وبلىس، قالالارعا، ئتۇيىندى كاسىپتەرگە، ئتۇيىندى كاسىپورىندارعا شوعىرلاندىرىپ، اۆتونومياليى رايون نىسان قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتۋدەگى "قىستا نەگىز قالاۋ"، جوعارى ساپالى داموعا تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزۋ، قىزمەت وتەۋ، نىساننىڭ ئبىرىنشى شەبىندە جۇمىس ئبىترۋ سياقتى قىزمەت وتەۋدەن قامال الۋ جەلىلەس ارەكەتىن ۇزدىكسىز ورىستەتپ، ارتۋدى ورنىقتىرۋ نەگىزىن بەكەمدەدى.

2 ـ ايدىڭ 10 ـ كۇنى تۇرپان قالاسى 2023 ـ جىلدىڭ ئبىرىنشى ماۋسىمىندا كەلەلى نىساندارىدى شوعىرلى تۇردە قالپىنا كەلتىرۋ، جۇمىس باستاۋ سالتىن بۇكىل شينجياڭ بويىنشا الدىمەن وتكىزدى. وسىدان كەيىن حوتان، اقسۋ، قاشقار سياقتى جەرلەردەگى كەلەلى نىساندار دا ىركەس ـ تىركەس جۇمىس باستادى، جۇمىستى قالپىنا كەلتىردى، بۇكىل شينجياڭ كولەمىندە جاڭا كەزەكتى كەلەلى نىساندارىدىڭ قۇرىلىس باستاۋ ورلەۋى جەدەل كوتەرىلدى.

3 ـ ايدىڭ 17 ـ كۇنى 2023 ـ جىلعى اۆتونومياليى رايوننىڭ كەلەلى نىساندارىنىڭ جۇمىسىن شوعىرلى قالپىنا كەلتىرۋ، باستاۋ جانە ئبىرىنشى ماۋسىمداعى تۇتاس رايوننىڭ كەلەلى نىساندارىن ورنالاستىرۋ ئماجلىسى وتكىزىلدى، بۇكىل رايوندىعى 14 ايماق، وبلىس، قالاداعى 70 نىساندىق كەلەلى نىساندا جۇمىس شوعىرلى قالپىنا كەلتىرىلىپ، جۇمىس باستالىپ، جوعارى ساپالى داموڭدىڭ "نەگىزگى قوزعالتقىشى" سىكە قوسىلدى.

كەلەلى نىساندارىدىڭ باستاۋ، جەتەكشىلىك ەتۋ جانە ئونىمدى قارجى قوسۋ شەشۋشى رولىن ساۋلەلەندىرۋ ـــ شينجياڭنىڭ "ەكونوميكانى بار كۇشپەن گۇلدەندىرۋىنىڭ" نقشام كورىنىسى.

ئبىرىنشى ماۋسىمدا شينجياڭ ونەركاسىبى جاقسى باستاما اشتى. مۇنىڭ استارىندا ساياساتتان كاسىپورىنعا دەيىن، جوعارىدان تومەنگە دەيىن كوپ "كۇش ۇسىتەلىپ" جاتىر. اسىرەسە، كاسىپورىن تەرمينالىندا قالىڭ ونەركاسىپ كاسىپورىنىنىڭ داموڭ ورايىن مەقتەي يگەرىپ، تيجارات ۇستانىمىندا جاڭالىق اشىپ، باسىمدىققا يە كاسىپ سالالارىنىڭ تىزبەگىن ۇزارتۋدى، تىزبەگىن تولىقتاۋدى، تىزبەگىن كۇشەيتۋدى بەلسەنە ىلگەرىلەتىپ، وسىزامانداناعان كاسىپ سالاسى جۇيەسىن جەدەل ورناتتى.

4 ـ ايدىڭ 25 ـ كۇنى شينجياڭ شين ـ يە مەملەكەت مەنشىگىندەگى مال ـ مۇلىك تيجاراتى (توبى) شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگىنىڭ قاراستىلعىنداعى شينجياڭ شين ـ يە ەنەرگيا حيميا ونەركاسىپ شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگىنىڭ ئبىرىنشى مەرزىمدەگى جىلىنا 40 مىڭ توننا پولي مەتيل الدەگيد وندىرەتىن نسانى سالىنىپ بولىپ، ورتاڭعى مەرزىمدىك جۇمىسى تاپسىرىلىپ بەرىلدى.

شين ـ يە توبى پارتكومىنىڭ شۇجيى، القا باستىعى ژان جىڭ بىلاي دەدى: "بۇل شين ـ يە ەنەرگيا حيميا ونەركاسىپ شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگىنىڭ اتى زاتىنا ساي شينجياڭداعى وسىزامانداناعان كومىر حيميا ونەركاسىبى 'تىزبەگىندەگى كوشباسشى' كاسىپورىنعا اينالىپ، كومىر نەگىزىندەگى جاڭا ماتەريالداردى جوعارى دەڭگەيىلىلەندىرۋ، كوپ نەگىزدەندىرۋ بارىسىندا ۇتىمدى ورايعا يە بولعاندىعىنىڭ بەلگىسى".

ساۋداگەر شاقىرىپ قارجى ەنگىزۋ ـــ نسان قۇرىلىسىنداعى سارقىلماس قاينار بۇلاق، ەكونوميكالىق، قوعامدىق داموداعى "ماڭداي الدى ئرى ئس". جاڭا جىل باستالىسىمەن شينجياڭنىڭ جەر ـ جەرى ەرەكشەلىككە، باسىمدىققا يە كاسىپ سالالارىن ارقاۋ ەتىپ، نازاردى "8 ئرى كاسىپ سالاسى شوعىرىنا" شوعىرلاندىرىپ، ساۋداگەر شاقىرىپ قارجى ەنگىزۋ نسانداىرىن جوسپارلاپ، تۇلعالاپ، ساۋداگەر شاقىرىپ قارجى ەنگىزۋدەگى كۇش سالا ويداعداي يگەردى.

توپ ـ توپ ساۋداگەر شاقىرۋ بويىنشا تەكسەرۋ شاعىن ۇيىرمەلەرى اۋىر مىندەت ارقالاپ، قۇنتتىلىقپەن دايىندالعان نىساندارىدى الىپ تۇتاس ەلدىڭ جەر ـ جەرىنە بارىپ كەڭەس وتكىزدى، تانىستىردى؛ رايون سىرتىندىعى قارجى قوسالتىن ساۋداگەرلەر توپ ـ توپىمەن ىركەس ـ تىركەس اعىلىپ، شينجياڭنىڭ جەر ـ جەرىندەگى كاسىپورىندارعا، نسان قۇرىلىسى سالىنىپ جاتقان جەرلەرگە كەلىپ تەكسەرۋ جۇرگىزىپ، ارالاپ، سەلبەستىك جاساپ داموڭ ورايىن قاراستىردى.

اۆتونومياليى رايوندىق ساۋدا ىستەرى مەڭگەرمەسى ساۋداگەر شاقىرۋ باسقارماسىنىڭ باستىعى جۇ شىڭ بىلاي دەپ تانىستىردى: ئبىرىنشى ماۋسىمدا شينجياڭنىڭ ايماقتارىندىعى (وبلىس، قالا)، اۋداندارىندىعى (قالا، رايون) ئار دارەجەلى پارتيا، ۇكىمەت نەگىزگى باسشىلارى ۇيىرمە باستاپ سىرتقا 344 رەت ساۋداگەر شاقىرۋعا بارىپ، شينجياڭنىڭ ئشى ـ سىرتىندا 51 رەت تانىستىرۋ، كەلىسىم جاساسۋ قيمىلىن ۇيىمداستىرىپ ورىستەتىپ، 2466 كاسىپورىندى قيمىلعا قاتىناسۋعا ۇسىنىس ەتىپ، 460 نسان جوىنىندە كەلىسىم جاساسىپ، جالپى سوماسى 391 ميلليارد 800 ميلليون يۇانعا جەتتى.

قۇلشىنۋ رۋحىن، اتويلايتىن كۇش ـ قايراتىن، شىنايى ستيلىن ايگىلەدى، تيانشان الابىنا كوز جىبەرسەك، اينالانىڭ بارلىعىنان تاسقىنداعان جىگەر، ەكپىندەي ىلگەرىلەگەن تەبىندى كورە الامز.

قۇمىل قالاسىنىڭ شينجياڭنىڭ شىعىس قاقپاسى دەگەن اتى بار، ول مەملەكەتتىڭ 10 ميلليون كيلوۋاتتىق جەل ەلەكتر بازاسى، ئبىر ميلليون كيلوۋاتتىق جارىق ەلەكتر بازاسى. ئبىرىنشى ماۋسىمدا قۇمىل قالاسى جاڭادان قوسىلعان جاڭا ەنەرگيا اگراگاتتارىنىڭ سيىمدىلىعىن 429 مىڭ 250 كيلوۋاتقا جەتكىزدى.

4 ـ ايدىڭ 25 ـ كۇنى شينجياڭ تارباعاتاي ئتۇيىندى دامىتۇ، ەسىك اشۋ سناق رايونداعى سان ـ ي (شاۋەشەك) جەل ەلەكتر جابدىقتارى شەكتى سەرىكتەستىگىندە تۇڭعىش جەل ەلەكتر گەنەراتورى رەسمي ئوندىرىلدى، بۇل سناق رايوننىڭ الدىمەن داموڭ اۋماعىندا تۇڭعىش كاسىپورىننىڭ رەسمي وندىرىسكە قوسىلىپ جۇمىس باستاعاندىعىن كورسەتەدى.

حوتان قالاسىنداى الەمدەگى كولەمى ەڭ ۇلكەن ليتي بايلىعىن اشۋ، سۇرىپتاۋ، قورىتۋ ئبىر تۇلعالانعان نسان رەسمي باستالدى.

...

ارىنداي ىلگەرىلەپ، قولايلى جاعدايدان ۇتىمدى پايدالانىپ، "ەكپىندەي ىلگەرىلەۋ كۇيى" اسقاقتادى.

"العاشقى ماۋسىمدا ەكونوميكالىق اينالىمنىڭ تاماشا باستاماسىنىڭ استارىندا، اۆتونومياليى رايوندىق پارتكوم مەن ۇكىمەتتىڭ ئبىر قىدىرۋ ئونىمدى ساياساتتارىنىڭ باياندى رولى، سوندای ـ اق بۇكىل رايوندىعى ئار ۇلت كادرلارى مەن بۇقاراسىنىڭ قاجىرلىلىقپەن جاپالى ەڭبەگى ەتۋ سىندى كۇرەسكەرلىك رۋحى جاتىر"، ـ دەدى اۆتونومياليى رايوندىق پارتكوم پارتيا مەكتەبى (اكىمشىلىك شۇەيۋانى) ەكونوميا ئىلمى وقىتۋدى زەرتتەۋ ئبولىمىنىڭ ورىنباسار مەڭگەرۋشىسى جياڭ شياۋفىڭ.

قىزۇ ورلەۋ كوتەرىلىپ، بازاردىڭ ومىرشەڭدىگى كۇشى ئۇرتىس ايگىلەندى

"1 ـ مامىر" دەمالىسى قارساڭىندا، شينجياڭنىڭ ساياحاتى ئۇرتىس ورلەۋگە كوتەرىلدى. شيەچىڭ دەتالىنىڭ «2023 ـ جىلعى "1 ـ مامىر" دەمالىسى كەزىندەگى ساياحاتتى مەجەلەۋ مالىمەتىندە» كورسەتىلۋىنشە، بيىلعى "1 ـ مامىر" كەزىندە شينجياڭ تاپسىرىسىنىڭ ارتۋى سايكەس مەزگىلدەگىدەن 12 ەسەدەن اسقان.

سونىمەن بىرگە ۇرىمجى دەۋوپۋ حالقارالىق اۋەجايىنىڭ جولاۋشى مولشەرى كورنەكتى ارتقان.

"جىل باسىنان بەرگى ەڭ تىكەلەي سەزىنگەنىم كەزەكشى ۇشاقتىڭ كوبەيۋى، قىزمەتتىڭ ونان ارى قاربالاستىعى بولدى، مۇنداي قاربالاستىق ادامعا كۇندەردەگى ئتىپتى دە ماعىنالى سەزىندىرەدى"، ـ دەدى ۇرىمجى دەۋوپۋ حالقارالىق اۋەجايى جۇمىس جۇرگىزۋدى باسقارۋ كوميتەتى (جۇمىس جۇرگىزۋدى مەڭگەرۋ ورتالعى) جۇمىس جۇرگىزۋگە قولباسىنىق ەتۋ ورتالعىنىڭ مەڭگەرۋشىسى جۇ بولين.

جۇ بولينىڭ ماعىنالى سەزىنۋىنىڭ استارىندا ادامدى جەلپىندىرەتىن مىنداي ساندى مالىمەتتەر بار: ئبىرىنشى ماۋسىمدا شينجياڭ اۋەجاي توبى جولاۋشى قابىلداۋ ـ جونەلتۋ مولشەرىن 7 ميلليون 930 مىڭ ادامعا (رەت)، زات، پوچتا جولداماسىن قابىلداۋ ـ جونەلتۋ مولشەرىن 34 مىڭ 300 تونناعا جەتكىزىپ، ۇشاقتىڭ 91 مىڭ 500 رەت ۇشىپ ـ قونۋىن قامتاماسىز ەتىپ، جەكە ـ جەكە 2019 ـ جىلعى سول تۇستاعى ورەنىڭ 6%. 94ىن، 5%. 85ىن، 110.8%ىن قالپىنا كەلتىردى.

قازىر ۇرىمجى دەۋوپۋ حالقارالىق اۋەجايىنىڭ كۇندەگى ورتاشا كەزەكشى ۇشاق جوسپارى 578 رەت بولىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 5.5% ارتتى. ۇرىمجىدەن بەيجىڭگە، چىڭدۋعا، جىڭجوۋعا، حاڭجوۋعا، شاڭحايعا، گۋاڭجوۋعا جانە چۇڭچىڭگە توتە قاتىناستىن اۋە لەنياسى كۇننىنە 5 كەزەكتەن (رەت) اسادى.

شينجياڭ ساياحاتىنىڭ "قىزۇى"، اۋە لەنياسىنىڭ قاربالاستىعى بازاردىڭ جاندانۋىنا جالعاستى.

نەمرت ۇيىرلىگەن ساتتە، ۇرىمجى قالاسى شۇيموگوۋ رايونداعى نانحۋ چۋاڭزاۋ life چاۋحۋو ورتالعى دۇماندى بەينەگە ەندى. كوڭىل اشۋ، سەيىل ـ سەرۋەن، اس ـ سۋ ئبىر تۇلعالانعان باقشا رايوننىڭ ىشىندە "وتىراتىن ورىن تابۋ قيىن بولۋ" داعدىلى جاعدايعا اينالعان.

جەر ـ جەردەگى ئوتىمدى ساۋدا شەڭبەرى، "تاماق ئىشۋ ئۇشىن ورىن بوساۋىن كۇتۋ، بارىپ كورۋ ئۇشىن شىرەتكە تۇرۋ" جاعدايى تاعى دا جارىققا شىعىپ، اس ـ سۋ، كوڭىل اشۋ تۇتىنۋدىنىڭ قالپىنا كەلۋى كورنەكتى بولىپ، كينو بازارى جەدەل قالپىنا كەلۋدە.

بيىل جىل باسىنان بەرى شينجياڭ تۇتىنۋدى قالپىنا كەلتىرۋ، تۇتىنۋ ايماسىن كەڭەيتۋ قىزمەتىن اتقارۋ جوباسى سياقتى ساياسات ـ شارالاردى ىركەس ـ تىركەس شعارىپ، "2023 تۇتىنۋدى جەبەۋ جىلى" "ايشاڭ شينجياڭ، تۇتىنۋدان ئاززات الىپ ئماز ـ ئمايرام بولۋ" جالپى حالقتىق جاڭا جىلدى قارسى الۋ تۇتىنۋ مەرەكەسى جانە الەمدىك زات ساتىپ الۋ ـ مەرەكەلىك زات ساتىپ الۋ سياقتى قيمىلداردى ىسكەرىلەي ىلگەرىلەتىپ، ۇكىمەتتىڭ قولداۋى، جەتەكشىلىك ەتۋى، كاسىپورىنداردىڭ باعانى ارزاندىتىپ، تيىمدىلىك جاساۋى، تۇتىنۋشىلاردىڭ يگىلىككە كەنەلۋى سىندى فورمالار ارقىلى تۇتىنۋ بازارىنىڭ ومىرشەڭدىگ قۋاتىن ونان ارى قاۋلاتىپ، تۇتىنۋدىڭ ورنىقتى ارتۋىن ىلگەرىلەتتى.

ترشىلىك تىنىسى كۇننەن ـ كۇنگە جاندانىپ، ئبىرىنشى ماۋسىمدا شينجياڭنىڭ قوعامدىق تۇتىنۋ بۇيىمدارىنىڭ بولشەك ساتىلۋ جالپى سوماسى 86 ميلليارد 50 ميلليون يۇان بولىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 1.5% ارتىپ، ارتۋ قارقىنى 1 ـ، 2 ـ ايداعىدان 1.4 پايىز جوعارى بولعان.

سونىمەن ئبىر ۋاقىتتا، شينجياڭ جوعارى دەڭگەيدە ەسىك اشۋدىڭ ەكونوميكانىڭ ارتۋىنا الا كەلگەن ومىرشەڭدىك كۇشىن ۇزدىكسىز جەبەدى.

قورعاستا وزبەكستاندىق ساۋداگەر پازىردين فرحات تۇڭعىش رەت جۇڭگوعا كەلىپ تۇر، "ك